

Синдром вільного падіння

КУПИТИ

Іво — самотній інтроверт, який прагне переосмислити своє життя в провінції. Він переїздить до міста, щоб втекти від реальності та позбутись нав'язливих спогадів. У нього посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), нездійснені мрії й велика колекція прочитаних книг. І тут його чекає несподівана пригода. Багата уява перетворює його на детектива, який береться за пошуки таємничої Єви. Чи знайде Іво свою Єву, а водночас і себе? У тексті чимало алюзій, прихованих і явних цитат, тимчасових зупинок сюжету і поетичних пауз, парадоксів, гіркої іронії, часто — гра слів та сенсів, «текст у тексті». На думку редактора і видавця, перед вами не лише багатообіцяючий літературний дебют, ви поринете в особливу історію несподіваних і мистецьких відкриттів. А неймовірний талант оповідача просто зачарує.

СЕРГІЙ • ЛУЩИК

СИНДРОМ ВІЛЬНОГО ПАДІННЯ

роман

Анотація

Іво — самотній інтроверт, який прагне переосмислити своє життя в провінції. Він переїздить до міста, щоб втекти від реальності та позбутись нав'язливих спогадів. У нього посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), нездійснені мрії й велика колекція прочитаних книг. І тут його чекає несподівана пригода. Багата уява перетворює його на детектива, який береться за пошуки таємничої Єви. Чи знайде Іво свою Єву, а водночас і себе?

У тексті чимало алюзій, прихованих і явних цитат, тимчасових зупинок сюжету і поетичних пауз, парадоксів, гіркої іронії, часто — гра слів та сенсів, «текст у тексті». На думку редактора і видавця, перед вами не лише багатообіцяючий літературний дебют, ви поринете в особливу історію несподіваних і мистецьких відкриттів. А неймовірний талант оповідача просто зачарує.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

ISBN 978-617-7654-98-7

© Сергій Луцук, текст, 2022

© Видавництво Анетти Антоненко, 2022

СИНДРОМ ВІЛЬНОГО ПАДІННЯ

Ця історія — літературний твір. Посилання на історичні події та реальних людей або реальні місця є частиною авторського домислу.

Персонажі, місця й події створені уявою автора, і будь-яка подібність до дійсних подій, місць або осіб, живих або мертвих, — випадкова.

Ain't no sunshine when she's gone

Bill Withers

There was dust on the man
in the black long coat

Bob Dylan

I can't get it right
Get it right
Since I met you

Muse

Nathless I have been
a tree amid the wood

Ezra Pound

вікно повне невидимих гостей
долоня повна недотикання

Ірина Шувалова

Мене везли головою вперед. Бо ногами вперед везти не можна. Вони казали, що ногами вперед везти ще рано, що ногами вперед виносять з хати. Вони казали, що ногами вперед виносять із хати в останню путь. Вони так і казали — в останню путь.

Вони, взагалі, багато говорять.

Мерехи світла, мерехтіння пам'яті. Я маю забути це. Я маю не пам'ятати останні півгодини. Мій організм має захистити себе. Психіка має витіснити останні півгодини. Тридцять клятих хвилин.

Хтось розірвав мені гомілку — праву. Я не відчуваю правого стегна, не відчуваю усього тазу. Правий бік живота — наче його ніколи не існувало. Скільки ножових поранень поміж ребер? Чи це не ніж? Наче джгутом перетягнена шия. Джгут закручений довкола палиці. Джгут із шкіри, пасок — як зашморг. Ні, це не запах сірки, і ні, не хлору, це запах плавленої пластмаси, розжареного металу, липкої гуми, людських тіл.

Вони казали: досить.

Головою вперед. Це ж треба таке. Це щоб уже повністю відбити мізки. Головою вперед — бо п'яти, виявляється, — значно важливіші.

Пасма темряви. Пасма спогадів. Психіка вже починає витісняти. Я провалююсь у подушку, у каталку, у напівсон. Я провалююсь у дитинство: польотом горлана, пірнанням чайки. Я провалююсь до тебе, у тебе, я просто провалююсь.

Але ж, як то там? Кран, Коран, айран? — ні-ні-ні — Арон, Онан, Кіліан? — як то його? — Кокрейн — так! — точніше,

Кокран[1] — про нього тут, здається, не чули. Та чому чув про нього я?

Кахель, кахель, стіна, стіна, стеля, лампочки, чийсь голови, моя голова — наче пейотлем одурманена, знайомі-незнайомі голоси, ехо-відлуння — в голові — наче крик Едварда Мунка, наче крик Альбера Камю в мить автотрощі. Наче яблуко замість голови.

Мої зволожені очі відчують прохолоду, легкий вітерець обдуває мої очі, моє невидиме поранення. Приємна прохолода. Як від холодного каменя. Як від росту травинки. Як від першої краплі дощу, коли серце починає тріпотіти, бо треба вже десь ховатися.

Тріск коліщаток еніґми, попискування коліс каталки (чи то візочок? каталка: ка-тал-ка — ріже слух, як і попискування її коліс, зрештою), рипіння гумових капців об кахель приймального, тертя, сила тертя і сила притягання. Запах поту та медикаментів. Але — і це не дивно — запах зараз може бути спотвореним.

Я згадую танатонавтів Вербера[2], я згадую Тибетську й Єгипетську книги мертвих, я згадую навіть Лінкольна[3] у бардо. Багато чого іншого згадую: як батько наздогнав мене цеглиною під ліве око, щоб не бігти; як пахне латунь, алюміній і тісто від самогонного апарата; згадую улюблену фразу з дитинства: нема нічого! Як із братом наввипередки: ти, ти — твоя чередь іті. Чомусь виникають тільки негативні спогади. Чому? Адже багато було й доброго. Гарне дитинство. Краще, ніж у багатьох.

Що ж сталося? Я ж знайшов її. Відшукав!

Знайшов Єву! Ех, замало букв, замало звуків, щоби розтягувати це ім'я по-гумберт-гумбертівськи. Віднайшов її, я ж іще той природжений шукач, іще та біфуркована гілочка дерева: де пальцем тицьну — там копай. Знаєте, ми полювали за іменами. «We the future»...[4]

І тоді у моменти психофізичного напруження гемангіома у вигляді ромба на лівій долоні пульсує, наливається кров'ю, набрякає, неприємно болить, надає відчуття дискомфорту, відчуття тиску, відчуття стороннього тіла. Нисє. Коли у такі моменти болить голова — варто думати про головний біль напруги. (А ви ще досі вважаєте, що є такі діагнози: ВСД, ДЕП, НЦД і астено-невротичний синдром? Тоді мені до вас.)

У таких випадках піднімаю руку догори, задля вивільнення. Щоб зменшити набряк. Збоку я можу здаватись диваком із піднятою догори рукою. Гемангіома. Це така доброякісна пухлина. Родима пляма. Винна пляма. Поранення із попереднього життя. Хтось прострелив мою ліву кисть наскрізь: кулею або ж стрілою, хтось прошив її кинджалом, списом, цвяхом, палицею — та будь-чим. Якось я перелазив через паркан і натикнувся нею об гострий виступ штахети. Перше свідоме поранення. Етюд у кривавих тонах.

Гемангіома. Я пригадую Ясунарі Кавабату, здається, у ньогодесь є про це. Руку догори — хай працює сила тяжіння.

Кавабата (здається, «Країна снігу» чи «Журавель із тисячею крил»), кава й ватра, чіабата із шинкою — у парку Політехнічного. Скоро прийде свято на мою вулицю Морґ[5]. Пост мортем. Чи мою Александерплатц[6]. Чи, чи... забув, де жив Леопольд Блум. Кавабата. Йа-су-на-рі. Я майстер гри у бісер, ні — у го, ні — я завжди грав тільки у футбол (з 1860 року?), і трохи в покер (ще той покерфейс конеподібний); трохи грав у класику, у латиноамериканського конструктора. Чую знайомий голос, це він, дідько, це він! Мій рятівник. Та водночас чутно: рипіння коліс, попискування капців, спів щиглика, цокіт шестерень еніґми, шурхіт сторінок з історії хвороби і перерозподілу розділів із книжки Кортасара, проходження душ мертвих альпіністів крізь ландшафт, крізь мозкові нетрі моєї любої Ельфріде Єлінек.

Чую: він непритомніє (це перекладаю автоматично, бо тут у нас кажуть: «теряє сознание» або «отключаєца»), чую: цок-цок-цок — це коліщатка енігми, це тріск застигання магми, це починає працювати витіснення...

«А зараз я тобі розповім про психологічні механізми захисту» — так він тоді сказав. Так він говорив. Ми перейшли на ти одразу, на першій зустрічі. Він сказав, що так легше працювати, так простіше налагодити зв'язок. Я ніколи не проти перейти на ти. Ми плюс-мінус однакового віку. На той час я розпрощався із усіма друзями... назавжди.

Так, постійно повертраю не туди. Найпоширеніші механізми захисту: витіснення, раціоналізація, проекція, уникання, сублімація («Моє улюблене!» — казав він) та інші. Скільки людей — стільки механізмів.

А мій найулюбленіший, він і найпримітивніший, спосіб захисту — сон.

Я проспав половину життя.

Він мене вчив відчувати запаморочення від перепадів горизонту, вчив придивлятися доцільніше, я потім навіть констатував: «Знаєш, так можна взріти і видиму частину бога». «Кожен за собою хоче залишити відбиток, аби потім самоідентифікуватися» — констатував я іншим разом. «Опирайся на внутрішні відчуття. Якщо треба — роби паузу».

Я часто блукаю околицями, чужими для мене, і від негативного самоналаштування дражню всесвіт, обзиваючи його *perpetuum mobile*, бо він постійно перед очима маячить, маячить-і-маячить, подразнюючи мого внутрішнього аміша, ніби я десь із Огайо сюди приїхав, бентежачи моє внутрішнє відчуття indie, ніби я нетутешній. Ніби запроданець якийсь із Комптона[7]. «Game, tell 'em where you from — nigga, Westside»[8].

На моїх прогулянках не видно і не чуто падіння інжиру, навіть падіння яблук чи груш, ані цокоту конячих копит, ані гавкоту собачні, ані навіть падіння людей (колись я натрапляв на вірш одного маловідомого автора про падіння голів із лобами відтінку цинобри, добрий вірш). А я хотів би чавити плоди — плоди інжиру, а не яблук, і не груш, хіба — яблук-голів, груш-тіл, і розшифровувати архетипи від контурів розчавленого плоду, наче пляму Роршаха, наче кавову гущу. Я міг би сказати собі: давай їх надкушувати, надкушувати і кидати обгризки посеред дороги, щоби їх чавив той рідкісний транспорт, що їздить селом. А всесвіт — як маятник Фуко — туди-сюди, туди-сюди.

Тоді — кидаючи недоїдки на дорогу — а у моєму селі вона була асфальтована — я вже любив фразу «нема нічого», тоді ще баба-гадалка язиком не вилизувала страх, що засів у очах, наче стороннє тіло, наче та сокира застрягла у твоєму спогаді, деліріозна клята сокира, яка своїм обухом пробивала голову батькові, тоді ще дід-віщун із сусіднього села не кодував від алкоголізму, а разом і від критичного мислення, тоді було все по-іншому.

Голос мого рятівника, мого терапевта, запитав: «...цікаво, пір'я того птаха, котрий все-таки долетів до середини Дніпра, таке ж легендарне?» Він таке ніколи не питав би. Його голос знову: «Що сталося?» Скажіть мені, що сталося?

Він мені казав: «*Є grande littérature* — є белетристика, є домашня кухня — є висока кухня: ресторанна, мішленівська, і є пострадянська медицина — а є доказова медицина». Мені ж не знати... я їду головою вперед — до світлого майбутнього. Доказову медицину у нас сміливо можна вважати високою.

Батько казав: «іді налі», так і казав: «іді налі». Це означає «іди й налий». Чекушка, пляшка, літра, на місці, із собою, на запис, у чорний список, у простий список. Тому, коли не було

нічого наливати, і після дзвінка у двері, після мого «хто там?» і їхніх «свої!», було за превеличезне щастя кричати: «нема нічого!»

То куди це мене везуть? Дідько, куди везуть? І чи довго ще? Я вже втомився. Згусток знесилення. Безкінечний коридор приймального. Здається, до ліфта, бо хтось сказав: «везіть до реанімації, на четвертий поверх». Я почуваюсь злодюжкою Мартіном[9], який розпростерся на кам'яному острові посеред океану. Почуваюсь островом посеред океану. Атолом. Авесалом! Авесалом! — я почуваю себе недоумком із Йокнапатофи[10].

Вчитися ховатися у тіні летючого змія, у тіні вільного падіння листочка, стати тінню. Діагностика розладу у згині листочка. Я там — нічне жахіття лелеки марабу[11], відгомін тіла захеканого. Я єсмь мрія.

Вчитися питати у квітки, чи бачить вона мертвих, чи чує ефект колибрі[12] — у моєму диханні, у своєму корінні, вчитися питати у мертвих, чи бачать вони бодай обриси квітів. Це основна функція реанімаційного відділення. Напевне.

Терапевт перепитував: «Що сталося, хтось мені розкаже?!» Агов, хтось мені розкаже? Чи як?

Терапевт перепитував: «феномен Фенікса? — ні, не чув про такого. Феномен Фенікса у поведінці? — ні, не натрапляв на такий феномен ніде». А я ж то сміюся про себе: звісно, не чув, бо я вигадую тут на ходу: цей феномен наче сокіл (чи інший хижий птах) заборсався у гербі мого імені, у купці попелу предків, він наче скелет архіоптерикса — у сімейній шафі тиняється.

Коли не можу заснути — перераховую собі країни за алфавітом, і рідко доходжу десь до Литви-Латвії-Ліберії. Якщо все-таки добираюсь до Японії-Ямайки (коли українізованим варіантом перераховую) чи до Замбії-Зімбабве (коли англійською), то перемикаюсь на нобелівських лавреатів із літератури. І завжди не можу згадати їх усіх, застрягаю на цифрі

100-105, а потім картаю себе, переглядаючи список у Вікіпедії, як можна забути Памука (як учора, для прикладу) чи Єйтса (як було цими днями).

І каталка везе мене у майбутнє, я вже на рівні Данії-Домініки-Джибуті, але не засинаю.

І я розказував йому — тому, чий голос чую неподалік: тебе колись переслідувало сновидіння? Бо мене переслідує. Мені постійно, вже років із десять, раз на декілька тижнів сниться якийсь заміський маєток із Вустерширу, але він стовідсотково десь за Києвом. І на базі того маєтку кафедра дерматології медичного університету. І я блукаю садами, прибудовами, коридорами, поверхами — шукаю викладача, аби скласти залік. Не складу іспит — виженуть із ВНЗ. І щоразу я нікого не знаходжу. Щоразу там суцільна порожнеча. Іноді з'являється котяча посмішка. Іноді — різні елементи висипу, фото із дерматологічних атласів (знаєте, це ті атласи, у яких чорними прямокутниками сховані очі).

Цікаво — більше нічого не каже, його такі переслідування не турбують.

А мене — так. Я напав на слід Єви тиждень тому.

Прикинувся гонзо-журналістом, наче я із Вегаса. А насправді — гонзо-детектив. Патологічний брехун. Син бутлегера.

Шукаю Єву. Втікаю від старозавітної Ліліт. Чорнокрилої Ліліт. Помираю на каталці десь у дикій глушині.

Знаєте, це місто могло б називатись Детройтом. Але хід історії колись пішов в іншому напрямку. Сюди чомусь люди добралися ще тисячоліття тому, і назвали по-своєму, мають на це повне право. Антуан де Ла Мот-Кадиллак[13] навіть і не дивився у цю сторону. Та кому потрібна вже заселена Східна Європа[14], коли є безмежні території порожньої Америки.

Тому це місто називається по-іншому. Радує тільки спільна перша літера. А як звучало би — Детруа. Можна хіба-що проводити аналогію із D-town.

На залізничному вокзалі хтось колись фарбою написав на стіні «бордер таун». Це й не дивно — за сорок кілометрів живе помирає Білорусь.

Та це все не має значення.

Це все випадковість.

Якщо представитися, то все життя хотів називати себе Іво. Ні, не на честь Бобула чи Андрича. Просто. Іво.

Ще можу доповнити: я колись працював прибиральником у колонії для неповнолітніх, офіціантом на круїзному лайнері, баригою на Оболоні, найманим вбивцею, найманим свідком обвинувачення. Та інше. Багато іншого.

Колись працював журналістом-фрілансером, гонзо--журналістом.

Колись намагався бути колекціонером: я збирав пивні кришечки, комах, каміння, книжки нобелівських лавреатів. Колекціонував також людські емоції: ходив на похорони та весілля, тинявся біля пологових будинків та моргів. Хоча й ненавиджу натовп. Хоча ненавиджу самотність. Аж до межі розладу. До мого одного із улюблених слів — бордерляйн.

До цього міста я переїхав чотири роки тому. Здається. (Завжди тішився надійною пам'яттю, але зараз вона дає хиби. Особливо оперативна пам'ять. Не можу швидко пригадувати факти.) І вгруз тут, наче у болоті. Наче безповоротно. Наче із того болотяного дна мене хтось тягне-затягує. Коли я, як той божевільний барон, не можу себе витягнути, навіть тягнучи за волосся. Але тут — у цьому містечку на краю світу — емоції стали сильнішими. Оголення емоції. Ці чотири-чи-скільки-там років працюю приватним детективом. Якщо можна це так назвати. Ні — це не агенство, не райвідділ, навіть не орендована халупа десь у готелі, і ні — я ніколи не був поліцейським, моя освіта занадто далека від моєї професії, аби про неї зараз згадувати. Я — детектив-самітник. Так це можна окреслити. Якщо вам завгодно.

Але прошу не вважати мене аматором. Ні, навіть не здумайте! Прапрадід по маминій лінії знав Еркюля Пуаро, а прадід по батьковій лінії — комісара Меґре, ми всі дивилися документальні фільми про лейтенанта Коломбо. Та й, зрештою, хто колись не хотів стати Шерлоком. Я хотів, ще коли мої однокласники марили космосом та президентством.

Це теж не має сенсу. Жодного. Абсолютного. Бо це не моє місто, воно ніколи не буде моїм, як і ось це моє вигадане ім'я, і професія-непрофесія. Можете собі вигадати будь-який населений пункт. Або: щоб не напружуватись, уявіть свій. Середньостатистичну багатоповерхівку. Ім'я — та будь-яке, своє, чи те, яке хотіли б мати все життя. Ми всі схожі! Павло чи Сальваторе. Олександр чи Дмитро. Зигмунд чи Карл, Петро, Пітер, Петер, П'єр. Будь-яке. Байдуже. Чув, зараз модно називати всіх Романами.

Мій терапевт (терапевт — скорочено від психотерапевт, як у цивілізованому світі) каже, що я схильний до патологічної брехні. Він каже, що у мене лабільний настрій. Колись я сам собі виставив діагноз: біполярний афективний розлад. На основі критеріїв, знайдених в інтернеті. Я сам, у рамках нашої традиції, призначив собі лікування. В аптеці ще антибіотик хотіли впарити — для перестрахування, бо носом шморгав. Хай буде, кажуть. (Запам'ятайте раз і назавжди: антибіотики не діють на віруси!)

Висновок: мені можете не вірити на слово. Не довіряйте мені ніяк. Якщо так хочете, звісно. Адже ми всі хочемо бути обманутими.

Мій терапевт часто каже: «буває». Мій терапевт багато говорить. Буває, ще більше мовчить. Залежно від настрою. Він мені розказав патогенез панічних атак, які у мене стаються періодично. Розповів і про доказову медицину. Я й так про неї знаю. Про травмовану радянщиною медицину. Тим паче.

Розказав мені про психосоматику. Про майндфулнес. Про Карла Ясперса та феноменологію. І просто: про супермасивні чорні діри, про творчість Босха, про діагноз Ромена Ґарі; ми разом читали його улюблених Лишегу та Вишенського. Поезія — як вид психотерапії, каже мій терапевт.

Одного дня я йшов переметеною вуличкою додому, небо — сіре-сіре, багатоповерхівка ліворуч — сіра-сіра, праворуч — недобудована церква — не сіра-сіра, а цегляно-сіра, і небо — таке молібденове — і у мені засіло це суголося кольорів, і далі — за сотню метрів — берези: їх майже не видно, зате завжди добре чути, руків'я їхнього співу торкнеться тебе будь-де — поцілунком гамівної сорочки... плекай цю мить, мить залежності від природи, коли нагальванізованими кистями ловиш їхню невидиму пісню і плачеш від радості.

Як вам, це теж може бути поезією?

А ще: оскільки я вам признався, що схильний до патологічної брехні, то ще скажу: я схильний до патологічного добра, мені тяжко відмовити комусь.

Свою теперішню справу, якби я був доктором Ватсоном, назвав би «Адвенчур про Ів Шерцінґер». Саме так її звали — Єва Шерцінґер. Англонізував до Ів. Я ж Іво. Чи назвав би «Справа про зникнення Ів». Чи просто «Ів». Все одно. Та забагато Єв уже є. Як і яблук довкола.

Я ніколи не знайду людей, які мені зможуть замінити тебе.

Це чиста випадковість.

Одного вечора я виносив сміття (сортуйте сміття, ради бога!), і вітер, прохолодний жовтневий вітерець, приніс мені до ніг листок із оголошенням про зникнення молодої дівчини.

Мучусь над справою третій місяць.

Мені тридцять два роки. Чи сорок два. Чи двадцять п'ять. Щодня почуваю себе на різний вік.

По-іншому. Я залежний від проявів інакшості.

Питають: скільки тобі/вам років? Відповідаю, що достатньо для мого віку.

Вчився у сільській школі, у медичному коледжі та гуманітарному університеті, так, вам не привиділось — у медичному колись вчився, навіть лікарем планував стати потім, за спеціальністю, яку краще не називати вголос.

Але у медицині не працював жодного дня. Не моє. Знаю, цікаво. Але... Мати диплом лікаря — не означає бути лікарем.

Схильність до дедукції/індукції я відкрив ще у школі. Тому й вступив до медичного коледжу, бо де ще можна пізнати критичного мислення. (Признаюсь, там його не так і багато.) Але перед цим була крадіжка. Колись я вкрав у однокласника п'ять гривень. Вибач! Це був хитромудрий план. Здається. Чи така випадковість. Чи тимчасове потьмарення свідомості. Чи пам'ять уже щось вигадує. Нові спогади. Чи не крав — заплутався. Я не хочу перекладати відповідальність на щось неприродне.

Відкрити дедукцію допомогли спостереження:

— коли спостерігав за дідом — батьком батька — який нишпорив у пошуках самогонки;

— коли бачив, як кішка полює за голубом;

— коли читав книжки — будь-які;

— коли конспектував у окремий зошит етіологію > патогенез (найцікавіше!) > клінічні прояви > діагностичні критерії та обстеження > діагноз > лікування (або й без лікування, бо це вже

не цікаво, мене не цікавив кінцевий — постдіагностовий — результат) різних розладів/хвороб/станів.

Тоді я закохався у слово «діагноз»: діа (διά) — проходити крізь щось наскрізь + гнозис (γνωσις) — знання = проходити крізь знання, розпізнавати. Потім я мов помішався на етимології слів. Але через певний час воно відпало. Тому вибачте за помилки. Я вважав, що знаю мову рідну-солов'їну, а виявилось, що тільки знущаюсь над нею.

Тут, гадаю, варто зупинитися на особистому. Бо, відчуваю, забагато інформації. Мій терапевт часто повторює: «віддайся своїм почуттям». У такому віддаванні я можу бути дуже злим.

Але не тут.

Сиджу, думаючи про Салмана Рушді:

фіксуй моє падіння на Тауерський міст / я падаю зі стандартним прискоренням $9,8 \text{ м/с}^2$, / слухаючи «Fantasie in f-Moll», для фортеп'яно, для чотирьох рук, d.940 Франца Шуберта/ а саме — першу частину: *allegro molto moderato*, / не пам'ятаю, у чийому саме виконанні, / але тривалістю 5 хв і 10 с приблизно. // якщо маса мого тіла становить 80 кг (в одязі), / і я (як точка *a*) прямую до Тауерського мосту (як до точки *b*) під прямим кутом десь, / то можеш порахувати, із якої висоти падаю. // чи лечу. // із висоти польоту вільного птаха? // чи із висоти анафеми? // думаю, даних достатньо, аж занадто. // фіксуй моє падіння, / чи викликай рятувальників, / хай надувають вже свою подушку, / бо жити хочеться.

Мій терапевт цей запис у щоденнику/нотатнику (його рекомендація — записувати щось постійно — щоби перемикаати увагу, нормалізувати переживання, розвивати співчутливий внутрішній голос та інше) теж назвав би поезією, насиченою мінус-прийомами. Але я не розбираюсь у цьому. Я — недофельдшер, який працював на роботі декілька днів (кажу

ж — обманюю), я — гуманітарій із заочною, о боже, освітою,
себто — без освіти. Нишпорка.

Так-от, усе почалось із розчарування, навіть над сьомим небом його можна було відчути, кожним міліметром тіла, кожним його грамом, наче ти народжуєшся, розквітаєш, розумієш, хто ти і що ти таке насправді, дивишся на своє не досить чітке відображення у дзеркалі і враз марнієш, не розуміючи нічого, не в'їжджаючи у справжню суть проблеми, глибина якої по кісточки, здавалося б, а батискафи тріщать. Чи навпаки. Глибинна глибина, яка ніяк про себе не дає знати.

Ідея-фікс — так каже мій терапевт. Це якась така ідея, що засідає у голові намертво, оголює все живе, витісняє собою всі інші думки та ідеї. Дотик її здатний оживити наймертвіше. Спочатку була думка. Потім вона стала ідеєю. Спочатку вона накриває повільно. Потім стає нав'язливою. Накриває і накриває, накриває і накриває. Повністю. Потім стає цінною, і — надцінною. Ідеєю, яка має всі шанси набути ознак маячні. Здається, так.

Єва Шерцінгер — моя *idée fixe*.

Із моменту чистої випадковості. Моменту, коли ногою наступив на оголошення. Моменту, коли почув отой невидимий спів птахів на оголених березах.

О, скільки є книжок та фільмів про зникнення людей. Як-от: маг Фаулз. Кіднепінг. Слово, яке притягує. Чи про зникнення людей із лиця землі. Про зникнення із поля зору. Про зникнення із погляду, зі світогляду. Просто — про зникнення. Чи про стирання.

Я одягаю пальто, воно обтікає доволі кумедно мої метр шістдесят із чимось. Купив на секунді, на вагу. Нижній край пальта якраз паралельний лінії згину колінної ямки. Чи краще

не пальто? Плащ. Ні — все ж пальто. Зрештою, можете одягнути мене самі — на власний вибір. Як інспектора Коломбо, наприклад. Чи Ніро Вульфа. Чи іншого видатного мого колегу, про якого написано багато біографій. До речі, прапрадід по батьковій лінії навіть бачив Ніро. На фотографії, правда. Той цінував красу орхідей, з якими й переміг у конкурсі «Міс Орхідея-1925». Мій прапрадід і поняття не мав, що це. Але запам'ятав на все життя. А ще він полюбляв читати детективні романи про шотландського лікаря-детектива Артура Конана Дойла та про англійську королеву детективних історій Агату Крісті. Знаєте, оті книжки у м'яких палітурках, які можна дістати у будь-яку мить із кишені.

Тож я взяв капелюха. Федора чи поркпай. А значно краще — капелюха-невидимку. Взяв записник. Ручку. Ніколи не записую нічого, бо маю добру пам'ять (мав). Але у традиціях жанру — взяв. Та й у телефоні є нотатник. Є диктофон, спеціально завантажив додаток. Так хоча б розібрати можна буде записане. Жахливо пишу. У всіх сенсах.

І пішов у добру путь. Робити добру справу. Шукати. Шершеляфам, як кажуть. Боротися із цейтнотом.

Знаєте, це все, зрештою, через любов: до випадкових зустрічей, до заборон, до писання, до блукання, до самотності, до пошуків, до...

Із нотаток на телефоні можна було вичитати:

Сьогодні, кажуть, найменша відстань від Місяця до Землі за останні п'ять тисяч років. Це я почув по радіо. Я завжди у навушниках. Завжди, навіть коли сплю. Я постійно щось слухаю. (Зараз слухав ранні альбоми Емініма — щоб налаштуватися на хвилю психопата, влізти у голову злочинця.) Відмежовуюсь від оточення, так би мовити. Слухаю різні подкасти, різні світові радіостанції. «Людям зі слабким здоров'ям краще залишитися вдома — казав ведучий. — Це відіб'ється на роботі серця,

головного мозку, на припливах та відпливах». Хвилі змінюватимуться як на морській поверхні, так і на плівці електроенцефалографа. То вже я додав. Залежно від географічного положення. Дурня повна.

Як кажуть очевидці (Очевидець №1: безпритульний, гіпстер, інтелектуал-енциклопедист, кандидат якихось наук, брутальна персона): «вона пошла з дому не попрощавшись, не оставівши записки, забувши очкі на письмовому столі, поміж неодредагованих віршиків, вона пісала (почті всегда) верлібри, маючи (іногда) слабость перед силабо-тонічним віршем. Откуда я ете знаю? Вона сама мені казала. Казала, шо має якісь пляни». «Пляни?» — перепитую. — «Ну, пляни. Так вона сказала».

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

КУПИТИ